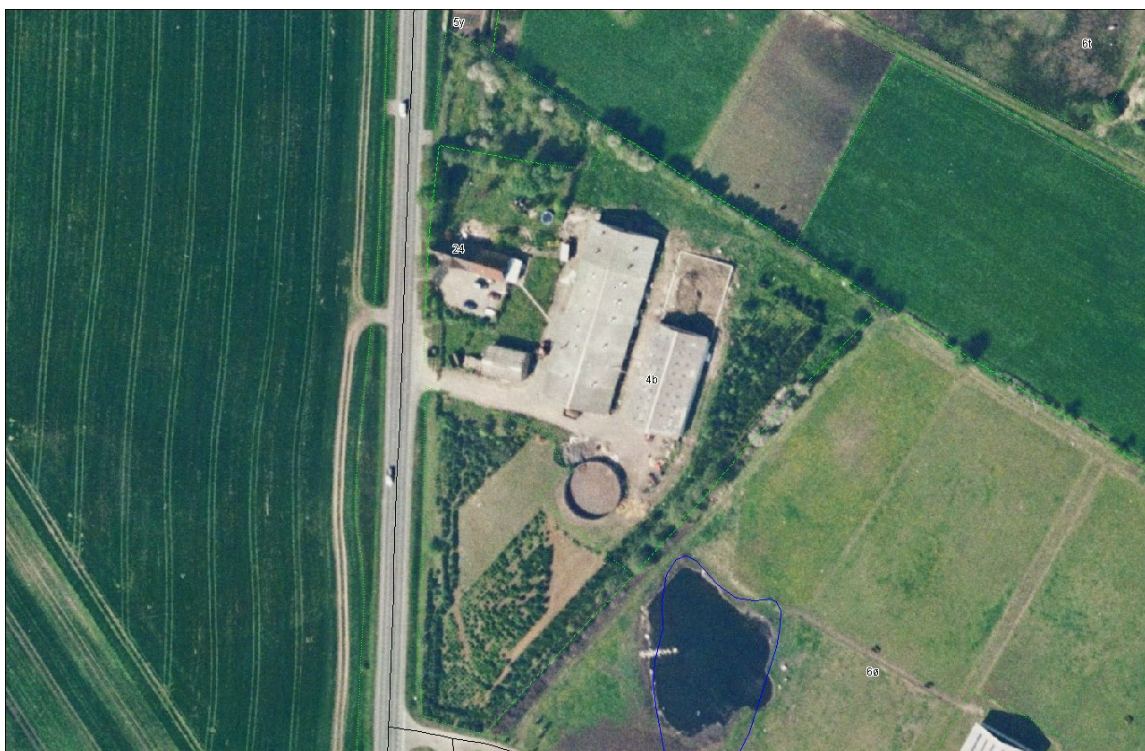

Miljøgodkendelse af svineproduktion på Sorøvej 24, 4295 Stenlille

Udvidelse af svineproduktionen fra 72 dyreenheder til 200 dyreenheder

Ikke-teknisk resumé

Beskrivelse af projekt

Peter Christensen har den 20. december 2007 søgt om miljøgodkendelse til at udvide svineproduktionen på ejendommen Holmegaard, Sorøvej 24, 4295 Stenlille. Årsproduktionen på ejendommen er i dag 190 årssøer og 4700 smågrise svarende til 72 dyreenheder (DE). Der ansøges om en produktion på 190 årssøer, 4700 smågrise samt 4350 slagtesvin svarende til i alt 200 DE.

Udvidelse af produktionen skal ske ved, at den eksisterende maskinhal bygges om til en slagtesvinestald. Til erstatning for den eksisterende maskinhal, skal der bygges en ny. Det nuværende staldanlæg til søer og smågrise ændres ikke. Herudover skal der opføres to nye fodersiloer. Gyllen skal opbevares i egen gyllebeholder, der ligger ved staldanlægget samt i to lejede gylleholdere. Til husdyrproduktionen drives et areal på 99 ha.

Den nye stald til slagtesvin overholder ikke afstandskrav til naboskel. Kommunen giver dispensation fra afstandskravet til naboskel, da kommunen vurderer, at det ikke vil give væsentlige problemer i forhold til naboer, da der på den anden side af naboskellet ligger marker og fordi placeringen af ventilationsafkastet i det sydøstlige hjørne af bygningen mindsker eventuelle lugtgener udover lovkravet. Dog vil der blive forøgede lugtgener i naboskel med øst, da afkastet skal føres ud her, men kommunen vurderer, at dette ikke vil skabe lugtgener, da nærmeste bolig i denne retning ligger relativt langt væk.

Lugtgenerne fra anlægget overstiger ikke de grænser, der er fastlagt for lugtpåvirkning af hhv, nabobeboelser, samlede bebyggelser og byzoneområder. Der er hhv. ca. 130 meter til nærmeste nabobeboelse, ca. 2000 meter til nærmeste samlede bebyggelse samt ca. 2000 meter til nærmeste byzone fra staldanlægget.

Transporter til og fra ejendommen i relation til husdyrproduktionen kommer primært til at foregå på Sorøvej, der er meget trafikeret. Forøgelsen vil derfor være minimal. Der vil ca. være 6 transport om ugen ud over nogle ekstra i forbindelse med markdriften.

Støj og støv fra ejendommen forventes ikke at blive af en størrelsesorden, som vil kunne være til gene for omkringboende.

Ammoniakfordampningen fra stalde og lagre vil forøges som følge af udvidelsen, men lovgivningens krav om, at der ved udvidelser skal reduceres med 15% af ammoniakfordampningen set i forhold til et referencsystem er jævnfør beregningerne i ansøgningen opfyldt.

Der er ikke nærhed til internationale naturbeskyttelsesområder, hvor beskyttelseshensyn medfører krav om yderligere ammoniakreduktion fra anlægget. Og kommunen har vurderet, at den øgede ammoniakfordampning fra stalde og gødningslagre ikke vil medføre at der sker ændringer af beskyttede naturområder, som moser, enge, vandhuller og overdrev.

Udbringningsarealerne ligger indenfor områder, der afstrømmer til sårbare vandområder. Derfor er der som udgangspunkt restriktioner for, hvor store mængder næringsstoffer der må udbringes med husdyrgødningen på arealerne. Ifølge beregningerne belastes de sårbare vandområder ikke med større mængder næringsstoffer, end at lovgivningens krav til beskyttelsesniveauer er opfyldt. Dette kan gennemføres ved at vælge et bestemt sædskifte samt have et lavere husdyrtryk, end det der normalt er tilladt (1,26 DE mod normalt 1,4 DE). Kommunen har desuden vurderet, at der ikke sker en belastning af internationale naturbeskyttelsesområder, som vil være i strid med bekendtgørelse om habitatdirektivet.

Meddelelse om miljøgodkendelse

Sorø Kommune meddeler hermed i henhold til lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, miljøgodkendelse af en svineproduktion på 200 DE med tilhørende udbringningsarealer på i alt 99 ha.

Sorø Kommune har med udgangspunkt i ansøgers oplysninger vurderet, at projektet kan gennemføres uden væsentlige påvirkninger på miljøet og uden væsentlige gener for naboer med de opstillede vilkår.

Klagevejledning

Afgørelsen kan senest den 18. juni 2008 skriftligt påklages til Miljøklagenævnet. Klageberettigede er ansøgeren, Miljøministeren, Sundhedsstyrelsen og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.

Eventuel klage over godkendelsen skal sendes til Sorø Kommune, Rådhusvej 8, 4180 Sorø. Kommunen videregiver klagen til Miljøklagenævnet ledsaget af afgørelsen samt det materiale, der har indgået i sagens bedømmelse.

En klage over en godkendelse har ikke opsættende virkning, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Et evt. søgsmål skal være anlagt inden 6 måneder efter offentliggørelsen.

Nabohøring

Udkast til miljøgodkendelsen har været i 3 ugers høring hos ansøger, naboer samt ejere af de gyllebeholdere, der er lejet. I forbindelse med høringen er der kommet en indsigelse fra 11 naboer. Indsigelsen går hovedsageligt på, at der vil komme øgede støj, lugt- og fluegener gener samt at naboejendomme forringes i værdi. Indsigelsen har ført til at følgende 3 vilkår er tilføjet miljøgodkendelsen:

- Al luft fra slagtesvinestalden skal føres ud gennem et centralt afkast. Det centrale afkast må maksimalt placeres 15 meter fra den sydlige gavl på bygningen.
- Der må ikke foretages håndtering, herunder omrøring og udkørsel af gylle på lørdage samt søn- og helligdage.
- Naboer skal orienteres, før der udbringes gylle. Orienteringspligt gælder naboer til arealet hvor der udspreddes, men omfatter ikke ejere af tilstødende landbrugsarealer.

For de øvrige bemærkninger om øgede støj- og fluegener, øgede alge – og mosproblemer samt værdiforringelse af naboejendomme vurderer kommunen, at de lovgivningsmæssige krav er overholdt, og at det ikke er muligt at opstille yderligere vilkår, da der ikke er lovgivningsmæssige muligheder herfor.

Offentliggørelse

Godkendelsen annonceres i Sorø Avis, der uddeles henholdsvis den 20. og 21. maj 2008.

Miljøgodkendelsen er vedtaget på Teknik- og Miljøudvalgets møde den 6. maj 2008 og meddelt den 15. maj 2008.

Per Hovmand
Formand for Teknik- og Miljøudvalget

Ole Bay
Direktør

Kopi af godkendelsen er sendt til:

- Peter Christensen, Sorøvej 24, 4295 Stenlille
- Lars Klausen, Agrovi, Jættevej 50, 4100 Ringsted
- Vivi Laila Nielsen, Døjringe Huse 2, 4180 Sorø Kommune
- Ole Madsen, Lillevangsvej 16, 4180 Sorø Kommune
- Kjeld Henrik Christensen, Munke Bjergbyvej 46A, 4295 Stenlille
- Asger Spejlborg, Saltofte Holme 1, 4295 Stenlille
- Jette Stigaard Hansen, Saltofte Holme 10, 4295 Stenlille
- René Bennet Borggaard og Susanne C Knudsen Borggaard, Saltofte Holme 12, 4295 Stenlille
- Birthe og Torben Løvgreen Petersen, Saltofte Holme 14, 4295 Stenlille
- Charlotte Bari el Koreischi og Sigurjón Jakobssen, Saltofte Holme 16, 4295 Stenlille
- Zandra Katrine Hartmann og Henrik Villingshøj, Saltofte Holme 2, 4295 Stenlille
- Jens Peder Jensen, Saltofte Holme 4, 4295 Stenlille
- Hans Jürgen Willi Handt og Kirsten Kaj Lund, Skuerupvej 3, 4295 Stenlille
- Lykke Malchau Nielsen, Sorøvej 11, 4295 Stenlille
- Helge Hansen, Sorøvej 26, 4295 Stenlille
- Arnold Erhardt Christensen, Sorøvej 28, 4295 Stenlille
- Gorm og Hanne Ludvigsen, Sorøvej 30, 4295 Stenlille
- Hanne Overgaard Bjørn, Sorøvej 32, 4295 Stenlille
- Carl Erik Pedersen, Tygestrupvej 4, 4295 Stenlille
- Rikke Behrenthz og Anders Gordon Christian Brøndt, Ostrupvej 3, 4295 Stenlille
- Mogens Ingemann Nielsen, Ostrupvej 5, 4295 Stenlille
- Brian Trans, Ostrupvej 9, 4295 Stenlille

- Nicolai Kolding, Ostrupvej 7, 4295 Stenlille
- Helle Green Nielsen, Munkholmvej 213, 4300 Holbæk
- Jesper Gert Agreggaard Andersen og Anita Hansen, Ostrupvej 11, 4295 Stenlille
- Bjarne Stobbe, Ostrupvej 13A, 4295 Stenlille
- Kresten Stobbe, Sorøvej 25, 4295 Stenlille
- Ebba Frederiksen, Saltofte Holme 8, 4295 Stenlille
- Tessie Petersen, Sorøvej 22, 4295 Stenlille
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-mail: dn@dn.dk
- DN-Lokalkomite v/Eva Nielsen, Parnasvej 36, 4180 Sorø. E-mail: parnas@mail.tele.dk
- Miljøcenter Nykøbing, post@nyk.mim.dk
- Embedslægeinstitutionen Sjælland, sjl@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, ved Niels Barslund, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk
- Danmarks Sportfiskerforbund, post@sportsfiskerne.dk
- Det økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, info@ecoconsil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, E-mail: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Lokalforening, E-mail: soroe@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Sølvgade 83, 1353 København K. E-mail: dbotf@mail.tele.dk
- Sydvestsjælland Museum, Storgade 17, 4180 Sorø. E-mail: plan@vestmuseum.dk

Vilkår

Miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår:

Generelle vilkår

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgning og vedlagte miljøtekniske redegørelse.
2. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden to år fra denne godkendelse meddeles.
3. Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Dato for retsbeskyttelsens udløb er den 15. maj 2016. Godkendelsen skal tages op til revurdering om 8 år.

Årsproduktionen

4. Godkendelsen omfatter en svineproduktion på max. 200 DE fordelt på 190 søer (44 DE), 4700 smågrise (28 DE) samt 4350 slagtesvin (128 DE) pr. kalenderår. Der tillades afvigelser i form af ind- og afgangsvægt samt afvigelser på +/- 5% DE indenfor de enkelte husdyrtypers tilladelse pr. kalenderår, så længe det maksimale DE ikke overskrides. (Vær opmærksom på vilkår 6).
5. Miljøgodkendelsen kan pt. kun udnyttes op til 125 DE, da der mangler § 16-godkendelse¹ på tredjemands arealer. Når disse § 16-godkendelser foreligger, kan miljøgodkendelsen udnyttes fuldt ud.

Ventilation

6. Ventilatorer skal renholdes og rengøres efter behov, dog mindst en gang årligt. Dato for hvornår ventilatorer er rengjort skal fremgå af egenkontroljournalen.

---

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Ammoniakreducerende tiltag:

7. Gyllekølingsanlægget skal være i drift 4000 timer pr. år for, at der kan ske en reduktion af ammoniakfordampningen. Hvis målinger af ammoniakfordampningen (se vilkår 11) viser at reduktionen er mindre end 30%, skal gyllekølingsanlægget være i drift i 7000 timer pr. år.
8. Der skal monteres en timetæller og en separat elmåler på varmepumpen. Når anlægget stoppes, ved servicering eller nedbrud, registreres dette og årsag til driftsstoppet i egenkontroljournalen.
9. Når gyllekøling er i drift, må der maksimalt være 20 cm gylle i kummerne i slagtesvinestalden. Det skal sikres ved hyppig udslusning. Dato og tidspunkt for udslusning registreres i egenkontroljournalen.
10. Der skal det første år som minimum gennemføres 12 målinger af ammoniakfordampningen, hvor der både laves sommer - og vintermålinger. Reduktion af ammoniakfordampningen med 30 % ses som et gennemsnit over de gennemførte målinger. Resultatet af målingerne indsendes til kommunen, når de er gennemført.

Lugt

11. Al luft fra slagtesvinestalden skal føres ud gennem et centralt afkast. Det centrale afkast må maksimalt placeres 15 meter fra den sydlige gavl på bygningen.
12. Der må ikke foretages håndtering, herunder omrøring og udkørsel af gylle på lørdage samt søn- og helligdage.
13. Naboer skal orienteres, før der udbringes gylle. Orienteringspligt gælder naboer til arealet hvor der udspreddes, men omfatter ikke ejere af tilstødende landbrugsarealer.
14. Hvis der efter kommunens vurdering opstår lugtgener, der er væsentligt større end forventet ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal iværksættes foranstaltninger til begrænsning af generne.

Opbevaringsanlæg

15. Kompost eller kompostlignende dybstrøelse, der placeres i markstak må højst ligge samme sted i 12 måneder, og må ikke placeres samme sted igen før efter 5 år. Tidspunkt og placering noteres på et kortbilag i egenkontroljournalen.

Transport

16. Transport af dyr til og fra ejendommen, samt levering af foder skal ske mandag til fredag i tidsrummet kl. 08-18. Dog må i gennemsnit 1 transport om ugen foregå i tidsrummet mandag til fredag kl. 05-08.

Uheld og risici

17. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til Alarmcentralen, tlf.: 112 og efterfølgende til Sorø Kommune, Fagcenter Plan og Miljø 57876000.
18. Virksomheden skal udarbejde en beredskabsplan som skal sendes til tilsynsmyndigheden senest 2 måneder efter meddelelse af denne godkendelse. Beredskabsplanen skal som minimum indeholde: Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen. Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan. Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm. En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
- Beredskabsplanen skal gennemgås mindst 1 gang årligt.

Støjklider

19. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Mandag –fredag Kl. 7-18 (8 timer) Lørdag Kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage Kl. 18-22 (1 time) Lørdag Kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag Kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage Kl. 22-7 (1/2 time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode. (Midlingstiden angiver hvor mange timer der indgår i gennemsnitsberegningen i forbindelse med en støjmåling).

20. Tilsynsmyndigheden kan maksimalt 1 gang årligt kræve dokumentation for at støjvilkår overholdes. Støjmålingen, skal udføres af et akkrediteret firma eller en certificeret person. Støjmålingen skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjbergningsvejledning og foretages i punkter, som aftales med tilsynsmyndigheden.

Skadedyr

21. Der skal på ejendommene foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.
22. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

Lys

23. Udendørs belysning og lys fra stalde må ikke give anledning til væsentlige gener for naboer og trafikken på nærliggende vej. Hvis der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lysgener, der vurderes at være væsentlige større, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at skal gennemføres afhjælpende foranstaltninger.

Støv

24. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal. Hvis der efter kommunens vurdering opstår støvgener, der er væsentligt større end forventet ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal iværksættes foranstaltninger til begrænsning af generne.

Olie

25. Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står afdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand og grundvand.

26. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Affald

27. Farligt affald skal opbevares i egnede beholdere på tæt bund med opkant og uden afløb til kloak. Oplagspladsen skal være under tag, og indrettes således at spild kan opsamles ved brud på den beholder, der indeholder den største mængde farligt affald.
28. Medicinaffald, veterinært affald m.v. skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende.
29. Døde dyr skal afhentes af en autoriseret destruktionsanstalt. Døde dyr må ikke henligge mere end 8 dage på ejendommen. Frem til afhentning, skal de døde dyr opbevares i lukket kasse, container eller under kadaverdække således, at det sikres, at der i tidsrummet indtil afhentning ikke opstår uhygiejniske forhold, herunder adgang for omstrejfende dyr.

Harmoniregler

30. Såfremt der tilkøbes jord eller indgås nye forpagtningsaftaler eller aftaler om overførsel af husdyrgødning, skal Sorø Kommune, inden arealerne tages i anvendelse, vurdere om driften af de nye arealer påvirker miljøet væsentligt.

Kvælstofudvaskning

31. Der skal minimum hvert år tilsåes 15 ha af bedriftsarealet.
32. Husdyrtrykket må højest være 1,26 DE pr. ha.

BAT

33. Der skal etableres gyllekøling i den nye slagtesvinestald efter specifikationerne i BAT-byggeblad nr. 106.04-53. Der skal monteres et gylleudslusningsanlæg i kummerne. Anlægget skal som minimum sænke den samlede ammoniakfordampning fra slagtesvinestalden med 30 %.

Egenkontrol

34. Der skal til enhver tid overfor tilsynsmyndigheden, kunne fremlægges sædskifte- og gødningsplaner som kan dokumentere, at gødningen udbringes miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for denne godkendelse.
35. Dokumentation for forpagtningsaftaler (af mindst et års varighed) sædskifte- og gødningsplaner, gødningsregnskaber m.v. opbevares i minimum fem år og forevises på forlangende.
36. Til dokumentation for, at produktionen ligger inden for godkendelsens rammer, skal der, hvis tilsynsmyndigheden kræver det, indsendes kopi af relevante dele af afsluttede års driftsregnskaber.
37. Kommunen kan kræve dokumentation for, at et vilkårligt vilkår i godkendelsen er overholdt. Dette kan enten ske ved indsendelse af dokumentation til kommunen eller ved tilsyn.
38. Ansøger skal føre logbog over egenkontrol, denne skal som minimum indeholde oplysning om:
  - Dato for rengøring, servicering og udskiftning af staldmekanik.
  - Driftstimer og elforbrug i kWh for varmepumpen, aflæses og registres én gang årligt.
  - Periode og årsag til driftsstop på gyllekølingsanlæg registres dagligt
  - Udslusning af gylle fra den nye stald registreres.
  - Tidspunkt og placering i markstak noteres på et kortbilag.

Baggrund

Datablad

Ansøger	Peter Christensen
Bedriftens adresse	Holmegaard, Sorøvej 24, 4295 Stenlille
Matrikelnumre	5o, 5q, 5u, 4o og 4b Saltofte By, Stenlille
Virksomhedens art	Svinebesætning
Ejer og kontaktperson	Peter Christensen, Sorøvej 24, 4295 Stenlille
CVR nummer	14267670
Husdyrbrugets konsulent	Agrovi, Jættevej 50, 4100 Ringsted ved konsulent Lars Klausen
Tilsynsmyndighed	Sorø Kommune

Beskrivelse af projektet

Peter Christensen har den 20. december 2007 via husdyrgodkendelse.dk søgt om godkendelse til at udvide svineproduktionen på ejendommen Holmegaard, Sorøvej 24, 4295 Stenlille. Årsproduktionen på ejendommen er i dag 190 årssøer og 4700 smågrise svarende til 72 DE. Der ansøges om en produktion på 190 årssøer, 4700 smågrise samt 4350 slagtesvin svarende til i alt 200 DE.

Udvidelse af svineproduktionen til 200 DE er omfattet af § 11 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1572 af 20. december 2006.

Udvidelse af produktionen skal ske ved, at den eksisterende maskinhal bygges om til en slagtesvinestald. Til erstatning for den eksisterende maskinhal, skal der bygges en ny. Det nuværende staldanlæg til søer og smågrise ændres ikke. Den eksisterende gyllebeholder samt to lejede gyllebeholdere har en samlet opbevaringskapacitet på 10 måneder.

Til husdyrproduktionen drives et areal på 99 ha. Herudover er der indgået aftale om udbringning af gylle på tredjemands arealer på 100 ha. Disse aftaler skal godkendes efter §16 i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug. Ansøgningerne er indsendt til kommunen, men ikke færdigbehandlet.

Der er i forbindelse med udarbejdelsen af miljøgodkendelsen indhentet supplerende oplysninger i perioden februar – marts måned.

Miljøteknisk redegørelse og vurdering

Af nedenstående tabel ses den ansøgte produktion fordelt på dyregrupper.

Dyregruppe	Vægt	Ansøgt Antal	Antal stipladser	Ansøgt Dyreenheder
Søer, løbe og drægtighedsstald		190	190	30,7
Søer, farestald		190	95	13,36
Smågrise	7,2-30 kg	4700	600	28,27
Slagtesvin, del- vis spaltegulv	30-102 kg	4300	1080	127,57
I alt				199,9

Tabel 1: Produktionen fordelt på dyregrupper

Staldanlæggets indretning

I den nuværende stald sker der ingen ændringer. Staldanlægget er indrettet med delvist spaltegulv i farestalden og smågrisestalden (BAT-byggeblad nr. 106.02-51 og nr. 106.03-52). Den eksisterende maskinhal skal bygges om til en slagtesvinestald. Slagtesvinestalden opføres som en forsøgsstald, der bl.a. skal mindske ammoniakfordampning og lugtgener. Stalden bygges med delvist spaltegulv og opfylder BAT-byggeblad nr. 106.04-53.

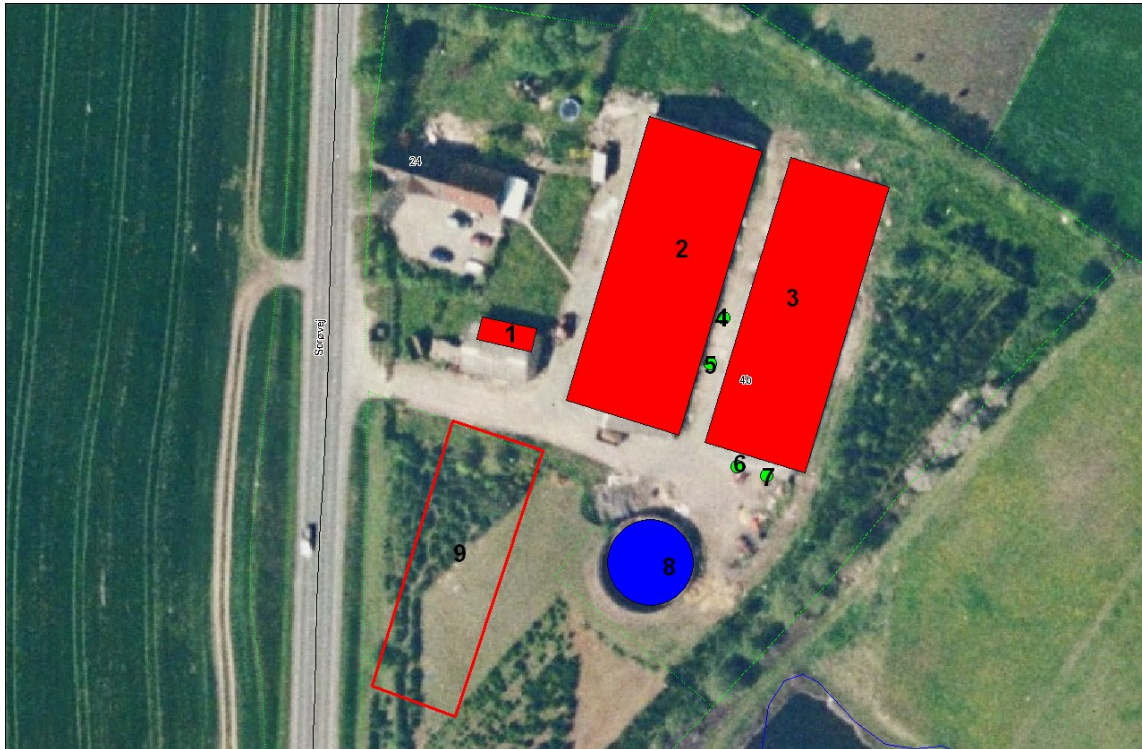
Gyllekølingsanlægget skal som udgangspunkt køre 4000 timer pr. år ved en 15 kW varmepumpe. Der findes ikke verificerede oplysninger, der dokumenterer, at en driftstid på 4000 timer pr. år vil sikre en reduktion af ammoniakfordampningen på 30 %. Der kan derfor være behov for, at anlægget skal køre op til 7000 timer pr. år. Der vil blive gennemført målinger af ammoniakfordampningen fra stalden, da stalden er en forsøgsstald.

Der vil blive etableret et automatisk gylleudslusningsanlæg, hvor det tilstræbes, at der aldrig er mere end 10 cm gylle i kanalerne.

Der skal opføres 2 kornsiloer på 10,45 meters højde samt en ny maskinhal syd for stuehuset. Placeringerne fremgår af Kort 1.

Gyllebeholdere

Der findes en gyllebeholder på ejendommen, og herudover har ansøger lejet to andre gyllebeholdere på: Ostrupvej 13, 4295 Stenlille samt Sorøvej 25, 4295 Stenlille. Der er samlet en opbevaringskapacitet på 10 måneder, hvilket opfylder lovkravet på 9 måneder.

Kort 1 Oversigtskort over anlægget

- 1 Karrantænestald
- 2 Stald til søer og smågrise (eksisterende)
- 3 Stald til slagtesvin (ombygning af eksisterende maskinhal til stald)
- 4-5 Eksisterende fodersiloer
- 6-7 Nye fodersiloer
- 8 Gyllebeholder
- 9 Ny maskinhal

Herudover anvendes to gyllebeholdere andetsteds: Ostrupvej 13, 4295 Stenlille samt Sorøvej 25, 4295 Stenlille

Beliggenhed

Ejendommen ligger på Sorøvej 24, 4295 Stenlille ca. 2 km syd for Stenlille by. (se bilag - kort 2).

Den nye slagtesvinestald opfylder ikke afstandskravet til naboskel, da der kun er 15 meter til naboskel mod nord og 19 m til naboskel mod øst. Lovkravet er 30 meter jf. § 8 i husdyrloven. De øvrige afstandskrav i § 8 er opfyldt. Nærmeste almene vandforsyning som er Døjringe vandværk ligger 500 meter væk.

Kommunen giver dispensation fra afstandskravet til naboskel, da kommunen vurderer, at det ikke vil give væsentlige problemer i forhold til naboer, da der på den anden side af naboskellet ligger marker, og fordi anden lovgivning forhindrer, at der kan bygges i nærheden af skel på naboarealerne. Dispensationen begrundes desuden i, at kravet til placeringen af ventilationsafkastet i det sydøstlige hjørne af bygningen mindsker eventuelle lugtgener udover lovkravet. Herudover ligger nabobeboelserne nord for stalden og den fremherskende vindretning er fra vest. Dog vil der blive forøgede lugtgener i naboskel med øst, da afkastet skal føres ud her, men kommunen vurderer, at dette ikke vil skabe problemer, da nærmeste bolig i denne retning ligger relativt langt væk.

Staldanlæggets placering i forhold til nabobebyggelse fremgår nedenfor.

Nabobeboelse (uden landbrugspligt)	Ca. 130 meter
Samlet bebyggelse	Ca. 2000 m
Byzone	Ca. 2000 m

Tabel 2: Staldanlæggets placering i forhold til bebyggelse

De to lejede gyllebeholdere ligger henholdsvis ca. 120 meter og ca. 400 meter fra nærmest nabo. Gyllebeholderen på Sorøvej 25 ligger mindre end 50 meter fra et fremtidigt byzoneområde, men kommunen vurderer, at det ikke giver øget forurening jf. § 6 i husdyrloven, da der i dag er en svineproduktion på ejendommen og fordi gyllebeholderen kun skal bruges i en relativt kort periode.

Landskabelige værdier

Anlægget er placeret i landsplansdirektivets JORDBRUGSOMRÅDE². Der er ingen fredninger omkring anlægget.

Landsplandirektivets retningslinjer danner baggrund for varetagelsen af landskab, bevaringsværdier og naturbeskyttelsesinteresser m.v. i det åbne land jf. planlovens § 1 og 6, stk. 3, nr. 8, for så vidt angår landskabelige og geologiske forhold.

Retningslinjerne omfatter ikke byggeri, der er nødvendigt for den jordbrugsmæssige drift jf. planlovens § 36, stk 1, nr. 3, og som opføres i tilknytning til det eksisterende byggeri.

² Hovedparten af JORDBRUGSOMRÅDERNE består af områder, som ifølge Jordbrugsanalyse 2000 (Vestsjællands Amt) er "særlig værdifulde landbrugsområder". Disse områder er primært forbeholdt jordbrugserhvervet, som herved får en høj grad af investeringsikkerhed. Derfor er antallet af restriktioner over for jordbrugserhvervet begrænset så meget som muligt.

Kommunen skal således ikke foretage en egentlig landskabelig vurdering af det udvidede produktionsanlæg med henblik på at godkende tilbygningen. Dog skal kommunen vurdere, om der er taget hensyn til de landskabelige værdier på lige fod med vurderingen af, om der anvendes den bedste tilgængelige teknik, om projektet kan gennemføres under hensyn til beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur og om der er foretaget begrænsninger af gener for naboer.

Sorø Kommune vurderer, at husdyrbruget kan drives på stedet på en måde, der er foreneligt med hensynet til landskabet, da staldanlægget ligger i JORDBRUGSOMRÅDE, det nye byggeri ligger i tilknytning til det eksisterende samt, at der er tale om en allerede eksisterende ejendom med svineproduktion.

Ventilation

På staldanlægget til søer og smågrise sidder ventilationsafkastet i 6 meters højde. Ventilationen kører hele året i hele døgnet. Det forventes, at den har en driftseffekt på 70%.

På slagtesvinestalden sidder ventilationsafkastet i 5 meters højde. Ventilationsanlægget er med et enkelt afkast, der placeres i staldens sydøstlige hjørne. Ventilationen kører hele året i hele døgnet. Det forventes, at den har en driftseffekt på 59%.

Rengøring

I den eksisterende stald skal farestierne vaskes hver 6. uge, dvs. ca. 9 gange om året. Drægtighedsstalden vaskes 1 gang om året, men smågrisestalden vaskes ca. hver 10 uge, hvilket svarer til ca. 6 gange om året. Det anslåede vandforbrug er årligt 150 m³. Inventaret er af plastic, derfor er det let at vaske rent. Det mindsker vandforbruget.

I den nye stald vil der blive vasket 3-4 gange om året med højtryksrensere. Det er også plasticinventar, så det anslåede vandforbrug er ca. 50 m³/år.

Foder

Foder indkøbes færdigt og opbevares i udendørs siloer.

Energi

Elforbruget før udvidelsen er 62.000 KWh/år, og efter produktionsændringen forventes der et forbrug på 120.000 KWh/år. Ventilationssystemet på slagtesvinestalden bruger mindre energi end ventilationen på den gamle sostald, men der skal i stedet bruges strøm til pumper til gyllekøling.

Der opvarmes med træpiller og brænde. Energiforbruget af træpiller og brænde bliver mindre, da staldanlæg og stuehus skal opvarmes med varmen fra gyllekølingen. Der suppleres med træpiller og brænde, hvis der ikke produceres nok varme fra gyllekølingen.

Vandforbrug

Vandforbruget vil øges med drikkevand til slagtesvin, samt vandforbrug til afvaskning af slagtesvinestald. Vandforbruget før udvidelse er på ca. 3000 m³/år. Dette forventes at stige til ca. 5200 m³ efter udvidelsen.

Der indsættes vandvagt, der alarmerer for sprængte rør. Alle drikkeanordninger er af nyeste slags, hvilket minimerer vandspild.

Spildevand og overfladevand

Spildevandet fra vask af stalde føres til gyllebeholder Anslået vandforbrug til vask: 150 m³.

Alt sanitært spildevand ledes til septiktank med afløb til dræn.

Sprøjteudstyr

Der er kun oplag af pesticider til eget forbrug. Der indkøbes det, der forventes brugt i løbet af vækstsæsonen. Påfyldning og vask af sprøjte foregår på græsdækket område eller i marken.

Gødningsproduktion og håndtering

Som det fremgår af nedenstående figur er det hovedsageligt svinegylle, der produceres.

Gødningstype	DE
Gylle	115
Dybstrøelse	10
Afsat gylle	75
Dyreenheder i alt	200

Tabel 3: Fordeling på gødningstyper

Svinegylle ledes via gyllekanaler til fortank og pumpes herefter til gyllebeholderen. Der er ikke etableret fast pumpe på gyllebeholderen. Gyllen suges op med pumpe monteret på gyllevognen. De to lejede gyllebeholdere skal anvendes i det omfang det er nødvendigt. Gyllen vil blive transporteret til de lejede gyllebeholdere inden beholderen på Sorøvej 24 er helt fyldt. Der vil blive kørt til de lejede beholdere, når det passer med vejrforhold, så der kan køres uden for meget opkørsel af markveje. Gyllen transporteres med en traktortrukket gyllevogn på 25m³. Gyllen udbringes med slangeudlægger.

Opbevaringskapaciteten for de tre gyllebeholdere er i alt 10 måneder.

Det meste af dybstrøelsen køres direkte fra stalden, og ud i marken, hvor den pløjes ned. Der kan forekomme perioder, hvor dybstrøelsen lægges kortvarigt i markstak før udspredning.

Affald

Døde dyr

Døde dyr opbevares i en overdækket kasse uden for stalden indtil de afhentes af DAKA.

Fast affald

Der produceres ikke større mængder fast affald. Det producerede (sække fra handelsgødning, sække fra udsæd, sække fra foder) afleveres på den kommunale genbrugsstation.

Olie- og kemikalieaffald

Spildolie opbevares på fast gulv i maskinhal. Tomme kemikaliedunke opbevares i aflåst skab sammen med fyldte kemikaliedunke. Olie- og kemikalieaffald afleveres på den kommunale genbrugsstation.

Håndteringen af affald fra produktionen udføres efter kommunens vurdering på en måde, som ikke vil medføre gener for naboer.

Driftsforstyrrelser eller uheld

I ansøgningen er der redegjort for mulige uheld, som er: Strømsvigt (ventilationsstop), revnet gyllebeholder, overløb af gyllebeholder, ingen eller utæt overdækning af gyllebeholder samt ved gyllehåndteringen. Vandrør kan sprænge læk.

Minimering af risiko for uheld

Der bliver etableret et nødstrømsanlæg. Det vil være en traktortrukket generator, der kan lave strøm til ventilation og foder ved strømsvigt.

Der udføres kontrol af gyllebeholderen hvert 10. år. Der er ikke gyllepumpe på gyllebeholderne, gyllen suges op. Gyllen kan derfor ikke ved et uheld pumpes ud af gyllebeholderne.

Der installeres vandvagt på både den nye stald og den gamle stald.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Hvis der konstateres udløb af større mængder gylle, der kan forurene søer eller åer, ringes 112 og miljømyndighederne kontaktes.

Egen kontrol

Ejeren eller medhjælper tilser anlægget mindst to gange dagligt. I den forbindelse vil driftsforstyrrelser eller uheld blive opdaget.

Hele anlægget vedligeholdes og repareres løbende.

Der påsættes vandvagt, der alarmerer ved sprængte vandrør.

Drikkeanordninger udskiftes, hvis de er utætte.

Der er alarm med tlf. opkald ved driftsforstyrrelser på ventilationsanlægget.

Der etableres nødstrømsanlæg, så ventilation kan køre ved strømsvigt.

Ventilationskanaler og afkast efterses løbende og renses ved behov.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

Ammoniak

Det generelle krav om 15% reduktion af ammoniakfordampning er opfyldt ved:

- At anvende et staldsystem med delvist spaltegulv (BAT nr. 106.04-53 – dog uden skraber ved gyllekølingen)
- At etablere gyllekøling i den nye slagtesvinestald. Slagtesvinestalden med gyllekøling reducerer ammoniaktabet fra stalden på 30%.

Anlægget ligger længere væk end 1.000 meter fra naturområder, der er beskyttet efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Det nærmeste naturområde omfattet af § 7 er ifølge kortværk over registrerede naturarealer, der udløser bufferzone et overdrev ca. 2,7 km fra anlægget.

Ejendommens staldbygninger og opbevaringslagre ligger ca. 11 km vest for Habitatområde nr. 114 "Allindemagle fredsskov", ca. 8 km nord for Habitatområde nr. 81 "Nordlige del af Sorø Sønderskov og ca. 6 km syd for Habitatområde nr. 137 "Store Åmose, Skarresø og Bregninge Å.

Inden for en 1000 meters radius fra anlægget findes en række naturtyper, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Størstedelen er småsøer og moseområder, som på grund af disse områders højere tålegrænse for ammoniak, normalt ikke vil blive påvirket af en forøgelse af ammoniakafsætningen. Imidlertid ligger der et beskyttet overdrev (lok nr. 169), hvor der er registreret en række planter, der er følsomme overfor kvælstof. Plantedata fra arealet fortæller, at der f.eks. gror Bredbladet Timian, Mark Krageklo, Blå Klokke. Planter der alle har stor følsomhed overfor kvælstof. Overdrevet fremstår dog forholdsvist domineret af draphavre og med partier af brændenælder, hvilket indikerer at området allerede er noget kvælstofpåvirket.

Overdrev har en tålegrænse³ på mellem 10 og 25 kg N/ha/år. På baggrund af sammensætningen af planter på lokaliteten er det Sorø Kommunes vurdering, at lokalitet 169 har en tålegrænse i det midterste interval af tålegrænsen for overdrev, dvs. i størrelsesordenen 15 – 20 kg N/ha/år.

I Stenlille er der en gennemsnitlig baggrundsbelastning på ca. 16 kg N/ha/år⁴. Beregninger viser, at der med udvidelsen af svineproduktionen vil ske en merdeposition på området i intervallet 0,05 til 0,15 kg N/ha/år. Da det er første gang, at husdyrproduktionen skal miljøgodkendes har kommunen desuden be-

---

⁴ Skov- og naturstyrelsen, 2005: Opdatering af ammoniakmanualen, 15. december.

regnet den samlede belastning af overdrevet fra produktionen. Den udgør en merdeposition på ca. 0,15 – 0,45 kg N/ha/år i forhold til, hvis der ingen husdyrproduktion var på ejendommen.

Det er kommunens vurdering, at en merbelastning i den størrelsesorden ikke vil betyde at tålegrænsen for overdrevet overskrides. Husdyrproduktionen på ejendommen vil, efter kommunens vurdering, ikke medføre, at der sker en ændring af tilstanden på overdrevet og strider dermed ikke mod naturbeskyttelseslovens § 3.

Sorø Kommune vurderer således, at der ikke sker en væsentlig påvirkning på NATURA 2000-områder, samt på § 7-arealer, da disse områder ligger langt fra anlægget. Det er kommunen vurdering, at en udvidelse ikke vil påvirke det nærliggende overdrev væsentligt, således at tålegrænsen for overdrevet overskrides.

Lugt

I ansøgningssystemet er der lavet lugtberegninger, der skal bruges til at se om de opstillede genekriterier overholdes. I bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug er opstillet genekriterier, der skal overholdes i forhold til enkeltbolig (enkeltbolig uden landbrugspligt), samlet bebyggelse og byzone.

Lugtberegningerne tager udgangspunkt i afstanden fra centrum af et staldanlæg til en nabo eller et område, hvor genekriteriet skal overholdes. Da der er flere stalde med forskellige emissioner beregnes lugtcentrum i ansøgningssystemet som en vægtet gennemsnitsafstand. Der tages udgangspunkt i staldcentrum og det punkt hos naboen eller på zonegrænsen, som ligger nærmest det staldanlæg, som medfører størst lugtgener.

Geneafstanden for enkelt bolig er beregnet til 133 m, geneafstanden til samlet bebyggelse er 277 meter, mens geneafstanden til byzone er 419 meter. Den reelle afstand mellem anlæg og beboelse er større end den beregnede geneafstand. Afstanden til nærmeste enkelt bolig på 134 meter er kun lige akkurat større end den beregnede geneafstand. Der er på den nye slagtesvinestald kun et afkast, der placeres i det sydøstlige hjørne af stalden, dvs. længst væk som muligt for den nærmeste nabobeboelse. Ved denne placering mindskes lugtgenerne mest muligt for de tættest liggende naboer.

Afstanden fra den lejede gyllebeholder på Ostrupvej 13 til nærmeste enkelt bolig er ca. 120 meter, mens afstanden fra gyllebeholderen på Sorøvej 25 til nærmeste enkelt bolig er ca. 400 m.

Lugtgenerne er primært fra staldventilation og i forbindelse med omrøring og håndtering af gylle i gyllebeholderen. Lugtgenerne fra staldanlægget kan begrænses ved hyppig og grundig rengøring af staldafsnittene og udstyr. En del af lugtgenerne fra gyllen undgås ved etablering af flydelag.

Sorø Kommune vurderer, at der ikke er væsentlige problemer i forhold til lugtgener, da genekriterierne er overholdt, og fordi den nye stalds afkast placeres længst muligt væk fra de nærmeste naboer. De lejede gyllebeholdere vurderes ikke at give anledning til væsentlige gener, da de kun vil blive anvendt, hvis det bliver nødvendigt og ikke hele året.

Transport

Transport i forbindelse med produktionen vil primært foregå på Sorøvej og mod syd.

Størstedelen af transporter til og fra ejendommen med foderstoffer og afhentning af slagtesvin sker i dagtimerne. Transport i forbindelse med markarbejdet, der primært finder sted forår og sensommer vil foregå alle døgnets 24 timer.

Som det fremgår af nedenstående tabel stiger antallet af transporter i forbindelse med udspredding af gylle, hvor en del af gyllen skal udbringes på tredjemandsarealer samt ved levering af foder og salg af slagtesvin. Til gengæld forsvinder transporterne med smågrise.

De fleste af ejendommens egne udbringningsarealer ligger omkring anlægget, mens udbringningsarealer hos tredjemand ligger fra 1,7 km til 7,8 km fra anlægget.

	Antal transporter før udvidelse	Antal transporter efter udvidelse
Husdyrgødning til udspredding	56	140
Transport af gylle til lejede gyllebeholdere	0	32
Foder, ekstern transport	12	36
Salg af smågrise	24	0
Salg af slagtesvin	0	46
Transport med døde dyr	24	40
Transporter i alt	116	294

Tabel 4 Antallet af transporter

Herudover forekommer der transporter i forbindelse med bl.a. markarbejdet.

Sorø Kommune vurderer, at kørsel til og fra anlægget ikke påvirker omgivelserne væsentligt, da størstedelen af de ugentlige transporter foregår på en i forvejen meget trafikeret landevej og forøgelsen vil derfor være minimal. Transport af gylle vil stige, men en del skal kun køres over landevejen ved gården og samtidigt er der tale om en begrænset periode om året.

Lysforhold

Der findes i dag en 300 watts halogenlampe på gavlen af laden, der lyser ned på arealet foran porten. Der skal ikke etableres yderligere udendørs lysanlæg i forbindelse med udvidelsen.

Støj

Væsentligste støjkilde er ventilationsanlægget på staldene. I den nye stald vil ventilationen ifølge producenten have et maksimalt støjniveau på 70 dB, målt udvendigt, 2 meter fra afkast. Øvrige støjkloder er kørsel med gylle, afhentning af slagtesvin samt levering af foder.

Ventilationsanlægget vil køre hele døgnet, afhængigt af hvor varmt det er. Levering af foder og afhentning af slagtesvin vil normalt finde sted mandag – fredag indenfor tidsintervallet 08.00-18.00, Dog må i gennemsnit 1 transport om ugen finde sted i tidsrummet mandag – fredag kl. 05-08.

Ventilationsanlæggets udformning på den nye stald mindsker ifølge ansøgningen støjbelastningen. I forhold til en referencestald, hvor der skal være 10 ventilatorer, vil der på denne stald kun blive 4 ventilatorer.

Støv

Der kan opstå støvgener i forbindelse med aflæsning af foder. Foderet afblæses til udendørs fodersilo.

Vurdering af lys, - støj og støvgener

Det er kommunens vurdering, at der ikke vil være væsentlige lys, - støj og støvgener for omkringboende.

Skadedyr

Der bekæmpes fluer ved behov. Der vil blive brugt fluespray, fx Trinol flue-middel, især i løbe/drægtighedsstalden, hvor der er dybstrøelse. I slagtesvinestalden tømmes gyllekanalerne så ofte, at der ikke når, at mange komme flueæg i gylle. Der opsættes limplader, og der vil blive sprayet, hvis der skulle komme mange fluer.

Kommunens rottebekæmper fører normalt tilsyn. Ved konstaterede rotteproblemer kontaktes kommunens rottebekæmper.

Husdyrbrugets arealer

Der rådes over et udbringningsareal på 99 ha. Arealernes beliggenhed fremgår af kort 2.. Alle udbringningsarealer ligger i Sorø kommune og ligger i oplandet til Åmosen. Herudover skal der anvendes tredje-mandsarealer på ca. 100 ha.

Mark	Ha	Drænet	JB	Vandet	Sædskifte	Ref.	Nitratklasse	Fosforklasse
------	----	--------	----	--------	-----------	------	--------------	--------------

nr.			type			sædskifte	2	0
1	19,83	Nej	JB4	Nej	S6	S4	19,83	19,83
2	14,07	Ja	JB4	Nej	S6	S4	14,07	14,07
2-1	7,9	Ja	JB4	Nej	S6	S4	7,9	7,9
3	24,34	Ja	JB4	Nej	S6	S4	24,34	24,34
3-1	2,08	Ja	JB4	Nej	S6	S4	2,08	2,08
4	2,14	Ja	JB4	Nej	S6	S4	2,14	2,14
4-1	1,01	Ja	JB4	Nej	S6	S4	1,01	1,01
12	4,68	Ja	JB4	Nej	S6	S4	4,68	4,68
3-2	0,58	Nej	JB3	Nej	S6	S4	0,58	0,58
10	16,2	Ja	JB4	Nej	S6	S4	16,2	16,2
5	1,3	Ja	JB4	Nej	S6	S4	1,3	1,3
5-1	1,47	Ja	JB3	Nej	S6	S4	1,47	1,47
5-2	1,03	Nej	JB3	Nej	S6	S4	1,03	1,03
2-2	2,00	Ja	JB4	Nej	S6	S4	2,00	2,00
12-1	0,43	ja	JB4	Nej	S6	S4	0,43	0,43

Tabel 5: Tabellen viser bl.a. udbringningsarealernes størrelse, sædskifte, nitrat- og fosforklasse.

Harmonikravet til den ansøgte produktion er 143 ha, men da alle arealerne ligger i nitrat-klasse 2 er der, i henhold til husdyrloven, krav om 35 % reduktion i mængden af tilført husdyrgødning. Den mængde husdyrgødning der må tilføres pr. hektar er således 0,91 DE/ha (maksimale harmonitryk). I stedet for at nedbringe husdyrtrykket kan ansøger vælge andre virkemidler for at begrænse nitratudvaskningen. For uddybning se under afsnittet om nitrat.

Arealkrav

Arealkravet, som er det areal husdyrproducenten skal eje, er 39 ha for en bedrift med 200 DE.

Sædskifter

Der anvendes standardsædskifte S6, der består af 36% vinterkorn, 9% lovpligtige efterafgrøder, 25% vårkorn, 5% ærter, 10% vinterraps og 15% frøafgrøder.

Forurening og gener fra husdyrbrugets arealer

Fosfor

For at beskytte internationale vandområder mod øget fosforbelastning, er der fastlagt regler for fosforoverskuddet på udbringningsarealer, der afvander til disse.

Udbringningsarealerne ligger i et område, der afvander til Tissø, som er et NATURA 2000-område, der er følsomt overfor fosfor. I ansøgningen er det angivet at samtlige marker har JB3 og JB4, dvs. sandjorder og disse ligger i fosforklasse 0. Der er ikke i bekendtgørelsen om tilladelser og godkendelser bilag 3 krav til fosfortilførsel/fracørsel på sandjorder.

Der tilføres i følge ansøgningen udbringningsarealerne 2570 kg P eller 25,9 kg P/ha/år. Der fracøres 24,2 kg P/ha/år⁵.

Danmarks Jordbrugsforskning har vurderet, at en overskudstilførsel af fosfor ikke vil udvaskes på sandjorde.

Sorø Kommune vurderer derfor, at der ikke vil ske en øget belastning af Tissø med fosfor, og at udvidelsen af produktionen derfor ikke vil være i strid med bekendtgørelse om habitatdirektivet.

Nitrat og grundvand

Nitratudvaskningen er beregnet til 70,1 mg/NO³/l. Da ingen af udbringningsarealerne ligger i et nitratfølsomt indvindingsområde eller i indsatsområde med hensyn til nitrat, er der ikke krav om at nedbringe nitratudvaskningen i forhold til grundvandet.

Kvælstofudvaskning - overfladevand

Alle bedriftens udbringningsarealer afvander til Åmose Å og videre til Tissø og Flasken. Åmose Å er en del af habitatområde nr. 137 "Store Åmose, Skarresø og Bregninge Å", mens Tissø og Flasken er en del af Habitatområde 138: "Åmose, Tissø, Halleby Å og Flasken".

Udpegningen af internationale beskyttelsesområder (Natura 2000 områder) indebærer, at Danmark er forpligtiget til at sikre og genoprette en gunstig bevarings status for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for at beskytte. Vestsjællands Amt har udarbejdet basisanalyse for NATURA 2000-områderne.

Kommunen skal vurdere om det ansøgte projekt vil påvirke Natura 2000 området væsentligt.

For landbrugsarealer, der afvander til de mest sårbare Natura 2000-områder, stilles der krav om at begrænse nitratudvaskningen. Dette kan gøres ved at begrænse husdyrtrykket eller ved f.eks at øge arealet med efterafgrøder.

Alle bedriftens arealer ligger i nitratklasse 2, hvilket betyder, at der er skærpede krav til, hvor meget nitrat, der må udvaskes.

---

⁵ Jf. notat fra Skov- og Naturstyrelsen af 27.06.2007 vedr. Standardsædskifte og referencesædskifter

Beregninger i ansøgningssystemet (Farm-N beregning) viser, at der maksimalt må være en udvaskning på 56 kg kvælstof/ha/år. Ved det valgte sædskifte samt et husdyrtryk på 1,26 DE pr. ha er den reelle udvaskning fra bedriftens udbringningsarealer beregnet til 52,3 kg kvælstof/ha/år. Det betyder, at der vil være en årlig udvaskning på ca. 5.180 kg kvælstof. Ifølge bilag 3 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug⁶ vil reduktionspotentialet for udvaskning af kvælstof fra rodzonen til et vandområde være 51-75% af den samlede mængde kvælstofoverskud i nitratklasse 2, dvs. at 25-50% udledes til vandområdet. Der vil således her ske en udledning af ca. 1290 - 2590 kg kvælstof til Tissø. Fra den nuværende produktion er det via ansøgningssystemet beregnet, at der sker en årlig udvaskning på ca. 1360 – 2720 kg kvælstof til Tissø. Kvælstofudvaskningen vil således reduceres med 70-130 kg kvælstof pr. år.

Sorø Kommune vurderer, at det ansøgte projekt ikke vil påvirke habitatområdet væsentligt, idet kvælstofudvaskningen reduceres med 70-130 kg kvælstof om året. Det er kommunens vurdering, at den ansøgte etablering reguleres tilstrækkeligt af det generelle beskyttelsesniveau indenfor nitratudvaskning til overfladevand til at sikre, at det internationale beskyttelsesområde ikke belastes.

Vandløb

Det er kommunes vurdering, at en almindelig udbringning af gylle efter gældende lovgivning ikke vil betyde, at der er fare for at der sker en overfladeafstømnin g til vandløbet, med mindre terrænet mod vandløbet er stærkt hældene. Der er ikke hældning på udspre dningsarealerne ned til Sandlyng Å. Sandlyng Å løber videre ud i Åmose Å, som er en del af udpegningsgrundlaget for Habitatområderne. For vandløbene er det primært fosfor der kan udgøre et problem. Da der med det valgte sædskifte sker en mertilførsel af gødning til arealerne på 1,7 kg P/ha/år må det forventes at fosfortallet i jorden vil stige.

Danmarks Jordbrugsforskning har dog vurderet at der ikke vil være en fosforudvaskning til vandmiljøet fra sandjorde. Sorø Kommune vurderer på den baggrund, at der ikke vil ske en øget belastning af vandløbene med fosfor, og at udvidelsen af produktionen derfor ikke vil være i strid med bekendtgørelse om habitatdirektivet.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Staldsystemet til so- og smågrisestalden er allerede i dag med delvis spaltegulv med 50-70% fast gulv, hvilket opfylder BAT-byggeblad 106.02-51 og 106.03-52. Dette staldafsnit vil blive renoveret om 8-10 år. Den nye slagtesvinestald vil opfylde BAT-byggeblad 106.04-53 samt være med gyllekøling, der vil reducere ammoniakfordampning yderligere i forhold til stald med delvis spaltegulv (BAT byggeblad nr. 106.04-52). Herudover er stalden et nyt koncept, der har til formål at mindske både lugtproblemer og udledning af ammoniak. Firmaet der opfører stalden vil køre forsøg, for at måle de forskellige emissioner mv.

---

⁶ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug nr. 648 af 18. juni 2007

Det er vurderet, at staldanlægget opfylder kravene til den bedste tilgængelige teknik.

Virksomheden søger i øvrigt at begrænse energi- og råvareforbruget ved renholdelse og vedligeholdelse af ventilations- og foderanlæg.

Litteratur m.v.

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1572 af 20. december 2006 (husdyrloven)
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1696 af 19. december 2006.
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., nr. 814 af 13. juli 2006.
- Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse, nr. 1757 af 22. december 2006.
- Bekendtgørelse om husdyrhold og arealkrav mv., nr. 1152 af 23. november 2006.
- Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., nr. 1695 af 19. december 2006.
- Bekendtgørelse om etablering og drift af olietank, rørsystemer og pipelines, nr. 1641 af 13. december 2006.
- Vejledning om ekstern støj fra virksomheder. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5 af november 1984.
- Bekendtgørelse af lov om planlægning, nr. 883 af 18. august 2004.
- Lov om landbrugsejendomme, nr. 60 af 19. januar 2007.
- Bekendtgørelse om brugerbetaling for godkendelse og tilsyn efter miljøbeskyttelsesloven, nr 719 af 16. juni 2006.
- Notat fra Skov- og Naturstyrelsen af 27.06.2007 vedr. standard sædskifte og referencesædskifter.
- Skov- og naturstyrelsen, 2005: Opdatering af ammoniakmanualen, 15 december.
- Bekendtgørelse nr. 408 af 1. af 5. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (bkg. om habitatdirektivet) og
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr. 749 af 21. juni 2007 (naturbeskyttelsesloven).

Bilag:

Bilag 1: Udpegningsgrundlag for Habitatområderne 137 og 138

Kort

Kort 2: Kort over anlæg og udspretningsarealer

